[redacted]

לפני **כבוד השופט יניב ירמיהו**

התובעים
1. פלוני
2. פלונית

נגד

הנתבעים
1. גן האירועים "אריא"
2. נהורא בשוהם א.מ. בע"מ
3. הראל חברה לביטוח בע"מ

צד ג' **טרה הנדסה ובניה בעמ**

פסק דין (חלקי)

1. התובע 1 (להלן "התובע"), יליד [redacted], הגיע ביום [redacted] לגן האירועים שהופעל על [redacted] היא מעסיקתו של התובע ומיטיבת נזקו בתקופת היעדרותו מהעבודה; הנתבעת 3 היא חברת ביטוח, אשר ביטחה את הנתבעים 1-2 במועד האירוע מפני נזקי צד שלישי. להשלמת התמונה, הנתבעים שלחו הודעת צד שלישי כנגד צד ג', חברה קבלנית עמה התקשרה הנתבעת 2 בהסכם לביצוע עבודות בניית אולמות אירועים, אולם פסק דין זה אינו עוסק במערכת היחסים שבין הנתבעים לצד השלישי, בהתאם להחלטה שניתנה ביום 3.4.2023.

כבר עתה ייאמר, כי לא הוכח שהנתבע 1 הוא אישיות משפטית, ולא מן הנמנע כי מדובר בשם המסחרי של גן אירועים שמופעל על ידי הנתבעת 2. לצד אמירה זו, אף אחד מהצדדים לא טען אחרת (למעט צד ג', שכאמור אינו רלוונטי לצורך ההכרעה במערכת היחסים הנבחנת), וממילא אין לכך כל השפעה על ההכרעה. לפיכך, אתייחס לנתבעים 1-2 כמקשה אחת, תוך הבהרה שאין אמירה כלשהי מצד בית המשפט לפיה הנתבע הוא אישיות משפטית.

2. ערב יום האירוע היה גשום. התובע הגיע לגן האירועים והחל לצעוד לאורכה של רחבת כניסה ארוכה, שאינה מקורה. לגרסת התובע, רחבת הכניסה הייתה מצופה בבטון מוחלק, ובשל הגשמים הייתה רטובה ומחליקה מאוד, אלא שזו הדרך היחידה שהובילה לאולם האירועים בו התרחש האירוע. בשל כך, טוען התובע כי החליק באופן פתאומי ונגרמו לו נזקי גוף, אותם תבע בגדרה של תביעה זו (להלן "התאונה"). התובעת, מעסיקתו של התובע במועד התאונה, היטיבה את

[redacted]

נזקיו בתקופת ההיעדרות מעבודתו ושילמה לו שכר על חשבון ימי מחלה, בסך של 60,228 ₪ (כעלות מעסיק). התובעת הצטרפה לתביעה מתוקף החוק לתיקון דיני הנזיקין האזרחיים (הטבת נזקי גוף), התשכ"ד-1964 (להלן "חוק הטבת נזקי גוף"). הנתבעים שוללים הן את אחריותן לאירוע והן את הנזק הנטען, וגורסים כי דין התביעה להידחות.

תמצית העובדות וטענות הצדדים

3. בשעות הערב של יום האירוע, [redacted], הגיע התובע יחד עם שלושה מחבריו לעבודה, שהוזמנו גם הם לאירוע, אל אולם האירועים. כדי להגיע למבנה האירועים יש צורך לצעוד לאורך רחבה ארוכה בתחום גן האירועים. רחבת הכנסה איננה מקורה, ובמרכזה בריכת נוי ומזרקה; התובע צעד לאורכה, החליק על הרצפה ונחבל בירך שמאל.

לאחר התאונה, חבריו של התובע סייעו לו להיכנס לאולם האירועים המקורה, וכעשרים דקות לאחר מכן הגיע אמבולנס, שפינה את התובע לבית החולים "[redacted]". בבית החולים אובחן כי התובע סובל משבר במפרק ירך שמאל. ביום שלמחרת בוצע שחזור סגור וקיבוע חלקי של השבר בעזרת מסמר תוך לשדי ייעודי. בעקבות התאונה התובע אושפז למשך 5 ימים, ובמועד שחרורו צוין כי הוא מתקשה בביצוע הפעולות השגרתיות (ADL) ועל כן יש צורך בשיקום ביתי ובפיזיותרפיה על בסיס יום יומי.

4. ביום [redacted] הגיע התובע לביקורת בבית החולים, כשבסיכום הביקור צוין כי הוא מתהלך עם קב, ומשטרם אותרו סימנים מספקים המצביעים על איחוי השבר, הומלץ לתובע על המשך פיזיותרפיה אינטנסיבית, הידרותרפיה בקופת החולים וכן חופשת מחלה למשך חודש וחצי נוספים. בביקורת נוספת של התובע בבית החולים מיום [redacted] צוין בסיכום הביקור כי התובע עדיין מתהלך עם קב ואינו מסוגל לשבת זמן ממושך. בביקורת שנערכה ביום [redacted] צוין בסיכום הביקור, כי עיון בתוצאות בדיקות הדימות מעלה כי קיימים סימני חיבור חלקיים של השבר והומלץ על המשך פיזיותרפיה והידרותרפיה.

במקביל לטיפולים הרפואיים, פנה התובע לנתבעים 1-2 במספר הזדמנויות על מנת שאלו יעבירו לו את צילומי מצלמות האבטחה מיום התאונה, וביום [redacted] בוצעה פניה נוספת באמצעות ב"כ התובעים. פניות אלה לא נענו.

5. התובעת טוענת, כי התובע נעדר מהעבודה משך חמישה חודשים, תקופה בה התהלך עם קב ולא דרך על רגלו, בהתאם לאישורי מחלה שהוצגו. בחודשים ינואר-מרץ 2020 קיבל התובע שכרו על חשבון ימי מחלה שצבר; בחודש אפריל 2020 קיבל שכר חלקי (השלמה לתקרת ימי מחלה על פי

[redacted]

חוק) ובחודש מאי 2020 לא קיבל שכר כלשהו. בתאריך [redacted] שב התובע לעבודה. עלות שכרו של התובע על חשבון ימי המחלה הם 60,228 ₪ בשל ניצול 90 ימי מחלה חופשה בשנת 2020.

6. התובע גורס, כי הנתבעים חייבים לפצותו על מלוא נזקיו כתוצאה מהתאונה, בשל כך שהם אחראים לקרות התאונה. בפרט, כאשר מדובר בשביל עליו הולכים מאות אורחים מדי ערב המגיעים למקרקעין המוחזקים על ידי הנתבעים 1-2, וחובת הזהירות החלה על מחזיק במקרקעין שבנה רחבה המצופה בבטון מוחלק בצורה שאינה מתאימה למקום אליו מגיעים האורחים. בעקבות התאונה נגרמה לו, לטענתו, פגיעה קשה בצוואר הירך והוא סובל ממגבלות רבות. עוד טוען התובע, כי הנתבעים גרמו לו לנזק ראייתי, עת לא שמרו על הסרטון המתעד את התאונה. לחיזוק טענותיו בנוגע לאחריות, טוען התובע כי רק לאחר שנפל, עובדים מטעם הנתבעים 1-2 הציבו במקום נפילתו שלטים המזהירים ומתריעים מפני החלקה.

7. הנתבעים, מנגד, גורסים כי האירוע הנטען על ידי התובע אינו מקים אחריות ו/או חבות כלפיהם. לטענתם, מי גשמים הנמצאים במקום חשוף ושאינו מקורה אינם מהווים מפגע כמשמעות מונח זה בפסיקה. הנתבעים טוענים כי דאגו לריצוף בטון תקני המתאים למקום פתוח ומותאם לרטיבות כתוצאה ממי גשמים, וכי אינם צריכים או יכולים לדאוג בכל רגע נתון להעלים את מי הגשמים ו/או לייבשם, אף אם המקום באחזקתם. מוסיפים הנתבעים כי פעלו להבטחת שלומם ובטיחותם של האורחים על ידי הצבת שלטים צהובים המתריעים בפני החלקה בימים גשומים, וזאת מעבר לעובד ניקיון מטעמם אשר יצא לגרוף את המים במידת היכולת. אשר לאירוע, הנתבעים מפנים לגרסתו הראשונית של התובע בחדר המיון, שם האירוע לא פורט כדבעי, ולמרות זאת התובע בחר שלא להעיד את כלל חבריו שהיו עמו - עובדה הפועלת כנגדו.

לבסוף ולמען הזהירות, טוענים הנתבעים כי הליכה במקום שאינו מקורה מחייבת את הולך הרגל במשנה זהירות, במיוחד בעת ירידת גשמים, ולכן על התובע הייתה מוטלת החובה לנקוט בזהירות סבירה ו/או המתחייבת והמתאימה לתנאי השטח. משלא עשה כן, אין לו אלא להלין על עצמו בלבד, ולחלופין יש לייחס לו אשם תורם בשיעור 100% או בשיעור משמעותי אחר.

8. הצדדים הגישו חוות דעת מומחים בתחום הבטיחות. בחוות דעתו של מומחה התובעים, ד"ר אלעזר איל ביקלס, ציין המומחה כי מדובר במשטח בטון מוחלק, רצפת רחבה חיצונית בחזית מול כניסה לאולם האירועים. על פי בדיקתו, במועד האירוע ירד גשם בערב ובלילה בכל חלקי הארץ. המשטח נלקח לבדיקה ועלה כי התרומה של המשטח הרטוב במים לסיכוי להחליק היא בינונית. סיווג הרצפה הוא P3, בעוד דרישת התקן המחייב לעניין רחבות החשופות לגשם שבהן משטח אופקי צריך שיהא P4, כלומר משטח שדרגת תרומתו להחלקה כאשר הוא רטוב נמוכה.

[redacted]

מומחה הנתבעים לא סתר את חוות דעת התובעים באופן מהותי, והתייחס לאחריות של הצד השלישי לאירוע, ככל שאכן תיקבע אחריות.

9. הצדדים הסכימו על שיעור הנכות, 17.5% בשל פגיעה בצוואר ירך שמאל וכן 5% נכות פלסטית, וזאת ככל שיימצא כי הנתבעים אחראים לנזקי התובע. עוד הסכימו הצדדים כי בסיס שכרו של התובע לצורך ההליך הוא 18,437 ₪ ברוטו (עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 3).

דיון והכרעה

10. במחלוקת הנוגעת לנסיבות הנפילה, דעתי כדעת התובעים. נסיבות התאונה הוכחו כדבעי, ועל בסיס הראיות שהוצגו מצאתי לקבוע כי התובע החליק תוך כדי הליכה על רחבת הכניסה לכיוון אולם האירועים. עדותו של התובע הייתה מהימנה עליי, היא משקפת את שהתרחש בפועל, והיא מתיישבת עם יתר העדויות והראיות שהוצגו. מעבר לעדותו של התובע, חברו, אשר נכח לצדו, העיד כי התובע לא הלך מהר וחרף זאת הבחין בבירור שהתובע החליק. לאחר מכן, התובע התקשה לזוז וחבריו הביאו לו כיסא, הכניסו אותו לאולם האירועים והזמינו אמבולנס. אני מודע לטענות הנתבעים כי לא הובאו יתר חבריו לעבודה של התובע, אך מקום בו הנתבעים לא הציגו את סרטון יום האירוע אין מקום לקבוע כי התובע לא נפל במקום שציין בפני המומחה מטעמו כמקום הנפילה. עדות נציג הנתבעים בקשר לכך לא נתנה מענה ענייני לכך שהסרטון לא הועבר לתובע או ב"כ, חרף דרישה סמוך לאחר האירוע. ניכר כי הנתבעים בחרו שלא לשתף פעולה עם התובע בהעברת הסרטון, והדבר פועל כנגדם. בפרט נכון הדבר, כאשר למקום הוזעק אמבולנס, כך שהדעת נותנת שנציג הנתבעים שניהל את האירוע ביום התרחשותו – שלא העיד כך שיש לייחס זאת כנגד הנתבעים – היה מודע להגעת אמבולנס לאזור גן האירועים.

עוד מפנים הנתבעים לכך שבחדר המיון הודיע התובע כי הוא מעד בשלולית. הפער בין החלקה ומעידה אינו פער מהותי, ואף אם אתעלם מכך שמעידה בשלולית אינה פעולה טריוויאלית, ניכר שהרישום הוא ראשוני וללא מחשבה על תוכן הרישום. ייתכן שנהפוך הוא, בזמן אמת התובע הפנה לכך שבאירוע מעורבים מי גשמים שגרמו לו לפציעה.

11. מיקום ההחלקה, כפעולה מתמשכת, הוערכה על ידי התובע כמקום שהצביע עליו בפני המומחה מטעמו, בפער של מטר לכאן או לכאן ("ש. זה באמצע שביל ההליכה בעצם? ת. פחות או יותר. ש. זה לא המקום המדויק? יכול להיות שזה קרה לפני או אחרי? ת. אני אמרתי שזה המקום, הבדל של מטר לפה או לשם"; עמוד 24 לפרוטוקול, שורות 31-34). עדות זו סבירה ואף מתבקשת; מדובר באירוע שהתרחש בשעות הערב, במשטח שאינו בעל סממן המצביע על מקום הנפילה המדויק כך שהשערה בנוגע למקום הנפילה היא הגיונית.

[redacted]

לסכם, אם כן, לא הוצגו טעמים המצדיקים לסטות מעדות התובע וחברו לעבודה, עדויות שמתיישבות עם אופי הפגיעה ויתר הראיות שהוצגו או לא הוצגו. בהתאם, יש לקבוע שהאירוע התרחש עת התובע הלך ברחבת הכניסה על מנת להיכנס לאולם האירועים והחליק במקום שסימן למומחה מטעמו, או בקירוב מאוד למקום זה (בפער זניח).

אחריות בנזיקין - עוולת הרשלנות

12. עוולת הרשלנות מעוגנת בסעיפים 35-36 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן "פקודת הנזיקין"), הקובעים כהאי לישנא:

> "35. עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.
>
> 36. החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף."

המודל המסורתי לניתוח עוולה זו דורש, בקליפת האגוז, קיום מספר יסודות, שיש לבחון בהתאם לסדרם: הראשון, חובת זהירות - מושגית (האם ראוי להחיל את החובה על סוג המזיקים ביחס לסוג הניזוקים תוך בחינת סוג הפעילות וסוג הנזק) וקונקרטית (בדיקה פרטנית ביחסים שבין המזיק הספציפי לניזוק הספציפי, בצירוף נסיבות המקרה המיוחדות והנזק המסוים). חובת הזהירות נבחנת על פי מבחן הצפיות הנורמטיבית - הצורך לצפות, והצפיות הטכנית – היכולת לצפות; היסוד השני, התרשלות (אשם, הפרת חובת הזהירות) – הנבחנת על פי סבירות התנהגותו של המזיק תוך התאמת ההתנהגות ליכולת האדם הסביר לצפות את הסיכון במועד ההתנהגות, בנסיבות המקרה הנתון; היסוד השלישי, קשר סיבתי - עובדתי (הסיבה בלעדיה אין) ומשפטי (מבחן הצפיות הסבירה, מבחן הסיכון, מבחן השכל הישר); היסוד האחרון הוא נזק (ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט (1) 113 (1985); ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113).

13. המודל החלופי לניתוח עוולת הרשלנות, שהוצג בע"א 4486/11 פלוני נ' פלוני, פ"ד סו(2) 682 (15.07.2013), הוא מפוצל פחות, מורכב מחוליות מנותקות ופשטני יותר, בפרט על בתי המשפט

[redacted]

המבררים סוגיות נזיקיות שכיחות. בדרך המלך יש לבחון תחילה את רכיב ההתרשלות - התנהגות היוצרת סיכון צפוי ובלתי סביר, לפי מבחן הצפיות הטכנית - היכולת לצפות; לאחר מכן נבחן רכיב הקשר הסיבתי – עובדתי (האם המחדל היווה גורם בלעדיו אין לנזק) ומשפטי (מבחן הסיכון, בחינה בדיעבד של התממשות הסיכון, דהיינו האם הנזק שנגרם מהווה התממשות של הסיכון שהפך מראש את ההתנהגות לעוולתית (רע"א 4394/09 לנדרמן נ' סגיב הנדסה ושות' (1993) בע"מ (30.12.2010), פסקה 8 לפסק הדין); לאחר מכן נבדק הנזק; לבסוף, תחת רכיב חובת הזהירות, נבחן קיומם של שיקולי מדיניות השוללים הטלת אחריות (על הסתייגות ממודל זה ר' 3521/11 עו"ד דניאל וגנר נ' מזל עבדי, פד"י סז(1) 84).

בתביעה זו אנתח את המחלוקת בהתאם למודל החלופי, הפשטני יותר.

הרכיב הראשון - התרשלות

14. ההתרשלות העיקרית הנטענת נוגעת למקדם חיכוך הרחבה עליה החליק התובע, בפרט תרומתו של המשטח להחלקה.

מומחה הבטיחות מטעם התובע מפרט בחוות דעתו ובחקירתו, כי על פי כללי הבטיחות המקובלים, בכל מקום בו ניתן לעבור יש להתקין דרכי גישה ומעברים בטוחים. על פי סעיף 3.1.2.9 לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970, מקדם ההתנגדות להחלקה של מישור הליכה צריך להתאים לתקן ישראלי 2279 (טבלה א1), או למקדם 0.5 כמפורט בתקן. כאשר עסקינן ברחבה החשופה לגשם באזורי מסחר ובאזורי עבודה תעשייתיים, דרגת המשטח צריכה להיות W, כלומר תרומת המשטח הרטוב במים לסיכוי להחליק צריכה להיות נמוכה. בחודש יוני 2018 בוצע שינוי בתקן, על בסיס התקן האוסטרלי ודרגות מקדם החיכוך הוחלפו על פי סימון P, בעניינו P4. אלא, שבפועל דרגת המשטח זהה ל- P3 (תואמת לדרגה X של התקן הקודם) – תרומה בינונית להחלקה כאשר המשטח רטוב. בשל כך, סבור מומחה התובע, כי אילו המשטח היה תואם לתקן, ההחלקה הייתה נמנעת. בסיכום חוות דעתו מבהיר מומחה התובע, כי בהתאם לסעיף 6 לתקן, נקבעו דרישות תחזוקה ובדיקות מעקב.

בדיקת ראש מדור מעבדות בניין שבמכון התקנים הישראלי העלתה כי דרגת ההתנגדות להחלקה צריכה לעלות על 45BPM, אך בפועל דרגת ההתנגדות היא 40BPN, כלומר המשטח אינו מתאים לדרישות התקן.

[redacted]

15. מומחה הנתבעים אינו חולק על חוות הדעת של מומחה התובעים באופן מהותי. ביקורו נערך יחד עם בעל אולם האירועים, מר [redacted], ביום 9.2.2023. מיקום ההחלקה זהה למיקום שציין מומחה תובע בחוות דעתו, והמומחה מסכים כי מדובר ברחבה כך שהתקן החל הוא ת"י 2279. כעולה מחוות הדעת, פוטנציאל ההחלקה ממשטח הוא תוצאה של מספר גורמים, חלקם קשורים במשטח עצמו (מידת ההתנגדות המקורית הנובעת מהחומר שממנו עשוי המשטח וכן מרקם המשטח), חלקם אינם קשורים במשטח דוגמת אופי הפעילות המבוצעת על המשטח, שיפוע המשטח, מידרת רטיבותו, אופי הסביבה וכיו"ב.

מידת ההתנגדות להחלקה נקבעת, בהתאם לתקן הישראלי 2279, באמצעות מטוטלת, במספר מצבים. מומחה הנתבעים מסכים עם תוצאות בדיקת מכון התקנים ולכך שהריצוף אינו תואם לדרישות התקן, אך גורס כי האחריות לכך שלא הותקן ריצוף התואם את דרישות התקן מוטלת לפתחה של הצד השלישי, אשר הייתה אחראית על בניית הרחבה. כאמור, פסק דין חלקי זה אינו עוסק בכך, ובעניינו ניתן לקבוע כי שני המומחים מסכימים כי המשטח המצוי אינו תואם לדרישות התקן המחייב ואינו מונע החלקה במידה המספקת.

16. משתי חוות הדעת עולה בבירור כי המשטח במקום בו החליק התובע אינו עונה על דרישות התקן ולמשטח תרומה משמעותית להחלקה של התובע בנסיבות הנפילה ביום הגשום. הדעת נותנת, כי משטח התואם את התקן היה מעלה את רמת האחיזה של התובע במשטח ומונע החלקתו. התרשלות זו היא של האחראים על המקרקעין, שלא דאגו להתקנה ו/או תחזוק ו/או פיקוח על המשטח והתאמתו לתקן. הנתבעים לא הציגו מסמך כלשהו המצביע על קיום חובתם הבסיסית לדאוג לבאים בשער האולם, ובכך התרשלו.

17. הנתבעים טענו, כי מיקום ההחלקה משוער ולכן לא ניתן לבסס מסקנה כלשהי על סמך חוות הדעת מטעם של התובע שנערכה על בסיס מיקום מדויק.

טענה זו ראיתי לדחות. כפי שקבעתי לעיל, מיקום הנפילה הוא המיקום עליו הצביע התובע למומחה מטעמו או בקירוב מאוד לכך, כך שאין בטיעון כדי להשפיע על חוות הדעת שהוגשה, המתייחסת למקדם המשטח כולו. ככל שהיה בטענה ממש, היה מקום לאשש אותה בחוות הדעת מטעם הנתבעים, שכן מדובר בטענה של מומחיות. פרט לכך, התקן החל אינו מחייב עריכת בדיקה בכל נקודה ונקודה על מנת להסיק כי כל המשטח פסול, אלא מסתפק בארבע נקודות בדיקה במשטח הקטן מ- 1,000 מ"ר (סעיף 5.2.2.2 להוראות התקן). אין כל תימוכין, לכן, כי בנקודה המסוימת שציין התובע מקדם החיכוך שונה באופן מהותי, אם בכלל, מהמרחק המקורב מאוד של הנפילה עצמה.

[redacted]

18. נוכח קביעות אלה, איני נדרש להתייחס לטענת התובע שלא הוצב שלט המזהיר מפני החלקה, לא מהטעם שלא היה מקום להציב שלט כאמור, אלא מהטעם שספק אם יש קשר סיבתי בין אי הצבת השלט ויכולתו למנוע הנפילה, בשים לב לעדות המפורשת של התובע וחברו כי הללו התריעו אחד את השני מפני החלקה ("ש. כל שניים חלקו מטריה? ת. כל אחד הזהיר את השני שנורא מחליק ואני לא הספקתי להגיד שזה נכון אז החלקתי. מצאתי רגל אחת פה ורגל אחת אני מחפש עד היום", עמוד 22 לפרוטוקול, שורות 26-28).

19. אני מודע לטענות הצד השלישי כי אין מדובר ברחבה כהגדרתה בתקן, כך שדרגת מקדם החיכוך צריכה להיות אחרת, אך פסק דין זה אינו עוסק אלא במחלוקות שבין התובעים והנתבעים, והללו לא חולקים על כך שמדובר ברחבה. על כן, נשמרות טענות הצד השלישי להמשך ההליך.

היסוד השני: הקשר הסיבתי

20. הקשר הסיבתי קבוע בתקנה 64 לפקודת הנזיקין ("...רואים אדם כמי שגרם לנזק בַּאֲשָׁמוֹ, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות לנזק"). הוראה זו כוללת שתי דרישות: קשר סיבתי עובדתי (סיבה בלעדיה אין, האם המחדל היווה גורם לנזק) וקשר סיבתי משפטי (מבחן הסיכון). סעיף 64(2) לפקודת הנזיקין מחריג מקרה בו היה מעורב "גורם זר מתערב" בפעולה הנבחנת וקובע כי לא יראו כאדם אחראי לנזק ככל ש"אֲשָׁמוֹ של אדם אחר הוא שהיה הסיבה המכרעת לנזק".

בנדוננו, רכיב הקשר הסיבתי אינו מעורר קושי. מתקיים קשר עובדתי ישיר בין מקדם החיכוך שלא סיפק את ההגנת החיכוך הנדרשת בתקן ובין הנפילה שלא נמנעה בשל כך, והפרת התקן הקובע והמחייב מקיימת את מבחן הסיכון, שכן מדובר בהתממשות הסיכון שהפך מראש את ההתנהגות לעוולתית.

אשם תורם

21. הנטל להוכחת אשם תורם מוטל לפתחם של הנתבעים, אך פרט להעלאת טענות כלליות לא נעשה דבר. איני רואה הכיצד הולך רגל סביר היה נוהג אחרת, בהינתן העובדה שהתובע הלך על שביל הרחבה בזהירות, ולא הוכח אחרת. נהפוך הוא, התובע הוזהר טרם הנפילה מפני הרצפה החלקה, הלך יחד עם חבריו באיטיות ובזהירות המתבקשת, כשהוא נועל נעליים עם סוליה קשיחה (ואפילו לא היה עושה כן לא היה ניתן לכך משקל, משמדובר באולם אירועים, כך שבעל אולם אירועים סביר היה דואג לריצוף בעל מקדם החלקה הלוקח בחשבון אורחים הנועלים נעליים שאינן בהכרח בטיחותיות). אלמלא מקדם ההחלקה שאינו גבוה דיו, הנפילה הייתה נמנעת, במנותק מאופי

[redacted]

הליכת התובע. לא היה ביכולתו של התובע לצפות את הנפילה או להיזהר יותר מפני הליקוי שבעטיו נגרמה התאונה.

על כן, לא ראיתי לייחס אשם תורם כלשהו לתובע.

רכיב שלישי - הנזק

[redacted]

[redacted] נכותו המוסכמת מהתאונה עומדת, כאמור, על 17.5% בשל פגיעה בצוואר ירך שמאל וכן 5% נכות פלסטית; שכרו הקובע הוא 18,437 ₪.

הפסד שכר לעבר – התובע והתובעת כמיטיבת נזקו

23. ממועד התאונה התובע לא שב על עד לסוף חודש מאי 2020. בחודש ינואר 2020 נוצלו 23 ימי מחלה, והתובע קיבל שכר של 17,309 ₪; בחודש פברואר 2020 נוצלו 29 ימי מחלה והתקבל שכר של 18,000 ₪; בחודש מרץ 2020 נוצלו 31 ימי מחלה והתקבל שכר של 15,200 ₪ (ללא בונוס מכירה, רכיב "יעד" בתלוש); בחודש אפריל 2020 נוצלו 7 ימי מחלה, התקבל שכר של 3,454 ₪ בלבד; בחודש מאי 2020 לא שולם שכר כלשהו; בחודש יוני 2020 ואילך שוכר שכר מלא.

הפסד העבר של התובע מסתכם ב – 1,128 ₪ לחודש ינואר 2020 (השכר המוסכם, 18,437 ₪, בניכוי 17,309 ₪ ששולם לתובע); 437 ₪ עבור חודש פברואר 2020 (השכר המוסכם בניכוי 18,000 ₪ ששולם לתובע); 3,237 ₪ עבור חודש מרץ 2020 (18,437 ₪ בניכוי 15,200 ₪ שכר התובע); 14,983 ₪ עבור חודש אפריל 2020 (18,437 ₪ בניכוי השכר שהתקבל בפועל); וכן 18,437 ₪ שכר חודש מאי 2020 – סה"כ 38,222 ₪, כשהסכום נושא ריבית והצמדה מאמצע התקופה.

24. הצדדים במחלוקת בנוגע לזכותה של התובעת לקבל את הסכום ששילמה לתובע בתקופת מחלתו מכוח חוק הטבת נזקי גוף. בהתאם לסעיף 5 לחוק הטבת נזקי גוף "אין להיפרע לפי חוק זה אלא הוצאות שכר שירות ודמי תמיכה סבירים". התובעת גורסת כי בהתאם לאישור רו"ח מיום 8.7.2021 (ת/11) עולה כי התובע ניצל 90 ימי מחלה בעקבות האירוע: בחודש ינואר 23 ימי מחלה, 29 בחודש פברואר, 31 בחודש מרץ, 7 בחודש אפריל, ועל כן יש להשיב לה את עלות המעביד, סכום נומינלי של 60,228 ₪.

[redacted]

הנתבעים, מנגד, סבורים כי מדובר ב"נכס" השייך לעובד, ולחלופין כי התובעת לא צירפה אישור אי כושר לכל התקופה ולכן יש לקבוע כי מדובר בתשלום כמתנדבת. בנוסף, לא הוכח כי התובע נעדר בפועל מהעבודה חרף אישורי אי הכושר החלקיים.

את הטיעון העובדתי הנוגע לכך שהתובע עבד בפועל ראיתי לדחות. מצבו הרפואי של התובע משתקף בצורה מדויקת מהמסמכים הרפואיים כפי שאוזכרו, ואישור העדר התייצבות לעבודה מטעם התובעת תומך בכך שהתובע לא עבד בפועל. על כן, אין אלא לקבוע כי התובע לא עבד ממועד התאונה ועד ששב לעבודתו בתחילת חודש יוני 2020.

25. המחלוקת המשפטית בין הצדדים, לעומת זאת, שולית לטעמי. מטרת חוק הטבת נזקי גוף היא מניעת התעשרות המזיק על חשבון המיטיב, ומכאן נקבע, בסעיף 2 לחוק, כי "רשאי מי שהיטיב את הנזק להיפרע את הטבת הנזק מן המזיק עד כדי סכום שהמזיק היה חייב למוטב על פי כל דין בשל גרימת נזק הגוף אלמלא הוטב הנזק על ידי המיטיב", כלומר – המיטיב נכנס בנעליו של הניזוק וזכאי לסכומי ההטבה כפי שהיה מקבל הניזוק. בית המשפט על כן, "יקבע את סך כל הפיצויים שהיו מגיעים לו [לניזוק, י.י.], בלא שיתחשב בהטבת הנזק. מתוך סך כל הפיצויים יפריש בית המשפט את הסכום המגיע למיטיב" (נ' זלצמן, "הטבת נזק גוף לפי חוק הטבת נזקי גוף: יחסי מזיק-מיטיב-מוטב" עיוני משפט ד 621, 628 (התשל"ו)). המזיק יידרש לשלם למיטיב הנזק את הפיצוי המגיע לניזוק על מנת להשיב את המצב לקדמותו, לא פחות ולא יותר.

הלכה למעשה היה ביכולתו של התובע לבקש את הסכום שהפסיד בשל מימוש ימי המחלה (התובע לא פרש, לכן אין מדובר במקרה מורכב), נוכח הפסד הזכויות הסוציאליות שלו בשל ניצול ימי המחלה, שהן זכויות שוות כסף. בשים לב לגילו, מצבו הרפואי הכולל (מצבו הרפואי שלא מהתאונה בהכרח) ויתר הנסיבות, ממילא הייתי מפצה את התובע בהפסד זה, כך שהבחירה לחייב את הנתבעים לטובת התובעת אינה משליכה על זכויות מי מהצדדים, שהרי הנתבעים היו חייבים בפיצוי זה ממילא.

26. בחישוב הטבת נזקי הגוף יש לחלץ ראשית את הסכום ששולם לתובע בחודש ינואר 2020 ללא קשר לתאונה (9 ימי עבודה מתוך 31 ימים בחודש כפול השכר המוסכם – 5,353 ₪). מהסכום הכולל ששולם בחודש ינואר (17,309 ₪) יש להפחית את הסכום ששולם בלא קשר לתאונה, ורכיב זה הוא שיעור ההטבה הקשור לחודש ינואר 2020 – 11,956 ₪ (17,309-5,353=11,956). ביתר החודשים ההטבה היא התשלום ששולם בפועל לתובע: 18,000 ₪ עבור חודש פברואר 2020, 15,200 ₪ עבור חודש מרץ 2020 וכן 3,454 ₪ עבור חודש אפריל 2020. חישוב זה, בסך כולל של 48,610 ₪, מהווה השלמה של הפסדי העבר, תוך חלוקה והתחשבות בפיצוי שנקבע לתובע ביחס להפסד הכולל. סכום זה נושא ריבית והצמדה מאמצע התקופה.

[redacted]

חישוב אחר לחיזוק המסקנה, הוא חישוב ההפסד הכולל של התובע לעבר (18,437 ₪ לחודש כפול 4 חודשים מלאים ועוד 22/31 מחודש ינואר), כלומר 86,832 ₪. תוצאה זו שווה לסכום הפסד התובע והתובעת, כך שהנתבעים אדישים לזהות הגורם אשר יקבל את הסכום ולחלוקתו.

27. אני ער לטענה לפיה מדובר בהטבה ששולמה על ידי התובעת (עלות המעביד גבוהה יותר), אך אין הצדקה לערוך את ההבחנה בין עלות המעביד ושכר העובד. יש להעדיף את החישוב הפשוט יותר, המביא בחשבון את נזקיו של הניזוק באופן ישיר בלבד. יתר הסכום הוא תשלום בהתנדבות, כהטבה לעובד, שכן היה ביכולת הניזוק לנצל את ימי המחלה ואזי הפיצוי היה בהתאם לשכרו בפועל, במנותק מעלות המעביד.

הפסדי שכר – עתיד

28. בשל מצבו הרפואי והעדר יכולתו של התובע לנהוג שעות ממושכות, ככל הנראה בשילוב עם הגדלת היקף העבודה, אחריותו של התובע בעבודה פחתה באופן משמעותי (עמ' 25 לפרוטוקול, שורות 22-25 ; עמ' 26 לפרוטוקול, שורות 2-5). התובע עבר את גיל הפרישה והעיד שבכוונתו להמשיך לעבוד עד שמצבו הרפואי יאפשר זאת (עמוד 26 לפרוטוקול, שורות 27 ו-29). על כן, דורש התובע 20,000 ₪.

הנתבעים גורסים כי התובע חזר לעבודה מלאה, ממועד התאונה חלפו כשלוש שנים ואין השפעה של התאונה על יכולתו להשתכר, שכרו לא פחת והפיצול נבע מצרכי המעביד בלבד.

בהינתן גילו, שכרו ואופי הנכות, ראיתי לערוך חישוב גלובלי ולהעמיד את הפיצוי על 15,000 ₪. זאת, לאחר ששוכנעתי כי אכן התובע ימשיך לעבוד עד גיל 69 לערך, אך מנגד מדובר בעובד בעל מומחיות משמעותית כך שההשפעה של הנכות על עבודתו שולית באופן יחסי (מקדם 19.2 עד גיל 69, חישוב אקטוארי מלא כ- 49,000 ₪ ללא הנכות הפלסטית).

29. פנסיה וזכויות סוציאליות – לחלקו של התובע, לעבר ולעתיד, יש להוסיף 12.5% בהתאם לפסיקה, כלומר 6,653 ₪.

עזרת הזולת והוצאות רפואיות

30. לא הוכחו הוצאות רפואיות חריגות של ממש בעבר למרות שמדובר בנזק מיוחד, אך בשים לב לפגיעה, לאופיה ולמשכה (העדר יכולתו של התובע להתהלך באופן חופשי זמן ממושך, הגבלות

[redacted]

ADL, פגיעה בירך המהווה איבר חשוב לתפקוד עתידי), ראיתי להעמיד את הפיצוי לעבר ולעתיד בגין הוצאות ועזרת הזולת על 30,000 ₪ נכון למועד מתן פסק הדין.

כאב וסבל

31. התובע טוען כי זכאי לפיצוי בסך של כ- 90,000 ₪ בגין רכיב זה (סיכומי התובע), הנתבעים סבורים כי הפיצוי הראוי צריך שיהא 20,000 ₪. בהינתן אופי הפגיעה ושיעור הנכות, חומרת התאונה, ימי אשפוז וכן השלכות הנכות על עתידו של התובע, אני מעמיד את הפיצוי על סך 70,000 ₪ נכון למועד מתן פסק הדין.

32. הפיצוי המגיע לתובע על פי ראשי הנזק השונים הוא כדלקמן:

א.	הפסדי שכר לעבר -	38,222 ₪ (ריבית והצמדה מאמצע התקופה)
ב.	הפסדי שכר לעתיד -	15,000 ₪
ג.	הפסדי פנסיה לעבר ולעתיד -	6,653 ₪
ד.	הוצאות ועזרת הזולת -	30,000 ₪
ה.	כאב וסבל -	70,000 ₪
	סה"כ -	159,875 ש"ח

לתובעת ישלמו הנתבעים סך של 48,610 ₪ (ריבית והצמדה מאמצע התקופה).

33. הסכומים ישולמו תוך 30 יום מהיום, אחרת יישאו ריבית והצמדה כדין.
לסכומים אלה יתווסף שכר טרחת עו"ד בשיעור 23.4% וכן הוצאות על פי קבלות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי (מחוז מרכז, לוד) תוך 60 יום.

-

ניתן היום, י"ג אלול תשפ"ג, 30 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.

יניב ירמיהו, שופט